

Любов МІРОШНІЧЕНКО

доцент кафедри
соціально-гуманітарних дисциплін,
кандидат філологічних наук, доцент

Данило АНДРЕЙЧУК

студент ННІ права та інноваційної
освіти Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ
(м. Дніпро, Україна)

ЛІНГВІСТИЧНА САМОІДЕНТИФІКАЦІЯ УКРАЇНЦІВ У СУЧАСНОМУ СУСПІЛЬСТВІ

У сучасному суспільстві мова є унікальним засобом залучення людей до цінності духовної культури багатьох поколінь. Коли людина з раннього дитинства знайомиться з літературною, мистецькою, фольклорною спадщиною свого народу, вона все глибше розуміє його сутність та історію. Як відомо, спадщина стимулює кожну людину хоч якоюсь мірою займатися розвитком українського мовлення.

На сьогодні питання мовної самоідентифікації нації є доволі важливим. Актуальність обраної теми підтверджує те, що саме «вивчення мистецтва художнього слова, образотворчого, театрального, музичного мистецтва, усної народної творчості є найбільш ефективним засобом розвитку мовлення кожної особистості» [1, с. 68].

Ми глибоко переконані, що мова активізує емоційну та почуттєву сферу людини, викликає у неї пізнавальні процеси та створює духовний і творчий потенціал. Важливим фактором є те, що саме поєднання різних видів вивчення мови утворює можливості для найбільшого впливу на розвиток кожної особистості.

Вивчення і розвиток мови можливе лише через впровадження і використання спеціальної мовної системи, яка є законодавчо закріпленою та визнана Верховною Радою України.

Після проголошення незалежності України українська мова в країні розширила свої функції. Вона стала державною мовою, якою необхідно обов'язково використовувати в усіх сферах суспільного життя: у державних закладах, початкових, середніх та вищих навчальних закладах, дошкільних дитячих закладах, у пресі, видавництвах, радіо і телебаченні, у мистецьких гуртках та організаціях, продуктах кіностудії тощо.

Особливо гостро це питання постало після внесення змін до Закону України «Про забезпечення функціонування української мови як державної», який вніс певні корективи у сфери та обов'язок використання української мови, що, безумовно, є позитивним моментом для розвитку державної мови.

Українська мова бере на себе функції міжнаціонального спілкування в Україні. У різних країнах світу активізувалося вивчення української мови, які покликані готувати дипломатичні, комерційні та наукові кадри для роботи в Україні [2, с. 29]. Наприклад, вивчення української мови розпочалося в Китаї та Японії, де раніше її не було. Просвітницька та видавнича діяльність українською мовою також розширилася в колишніх радянських республіках, які стали незалежними державами. Українську мову нині вивчають у Казахстані, Молдові та Балтійських країнах.

Українська лінгвістика та термінологія інтенсивно збагачується такими запозиченнями:

- а) суспільно-політичні – інформація, імідж, конверсія, консенсус, оратор, застій;
- б) бізнес – бартер, купон, трейдер, інвестор, купон, маркетинг, менеджер, менеджмент, продаж, сертифікат, довіра, відвідування магазину;
- в) технічні – гліколь, дискета, ксерокс, принтер, факс;
- г) лікувальні – алопеція, ебола, синтанол;

Словник доповнено переважно термінами з англійської, німецької, французької та латинської мов. Терміни, запозичені останніми роками, відомі всіма розвинутими мовами. Зближення територіальних діалектів з українською літературною мовою триває.

Сучасний етап розвитку української мови відбувається в умовах загальної освіти населення, чому сприяє шкільна освіта, національна преса, радіо- та телепрограми.

Носій діалекту розуміє, що розмовляти літературною мовою поважніше, адже це

ознака освіченості людини, високого культурного рівня. Є усвідомлення того, що якщо ви говорите літературною мовою, ви зрозумієте один одного з будь-яким співрозмовником.

Літературна мова також вбирає елементи розмовної, які з часом стають літературною нормою. Наприклад, слова «хранитель», «бринза», «трембіта», «ялина» у 19 ст. були лише в гуцульських говірках, а тепер стали літературними завдяки творчості Юрія Федьковича, Івана Франка, Василя Стефаника, Ольги Кобилянської, Михайла Коцюбинського, Гната Хоткевича та інших письменників.

Взаємодія літературної мови та територіальних діалектів є двостороннім процесом, але вплив літературної мови на окремі діалекти сильніший. Сучасна українська літературна мова характеризується підвищеною увагою до народних джерел, де є справжні замітники запозичень, некритично або штучно нав'язаних іноземними мовами.

Нова українська мова не поступається за функціональністю одній із найбагатших і найрозвиненіших мов світу. Її словниковий запас становить близько чотирьох мільйонів слів. І на сучасному етапі українська мова має тісні зв'язки – традиційні та нові – з різними мовами світу [3, с. 101].

Логіка наших міркувань підводить нас до такого висновку. Самоідентифікація українців має здійснюватися на різних рівнях, але основним аспектом у цьому процесі є мова. Розвиток української мови на цьому етапі залишається надзвичайно актуальним, адже в час збройної агресії та гібридної війни з боку Російської Федерації важливим є демонстрація своєї непохитності, єдності та мужності, яка знаходить свій вираз у різних сферах життя, зокрема в українській мові.

1. Баденкова В. Історія української літературної мови : навч. посібник для студ. вищ. навч. закладів. Миколаїв : 2017. 148 с.

2. Токар Л. К. Мова в самопізнанні й самотворенні українського народу. *Збірник наукових праць НДІУ*, том IX. Київ : 2019., С. 25-37.

3. Овчар І. В. Відновлення державотворчих процесів в Україні як чинник відродження національної та мовної самоідентифікації українців. *Збірник наукових праць НДІУ*, том IX. Київ, 2019. С. 95-103.

Анна МУНЬКО

доцент кафедри
управління та адміністрування
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ
(м. Дніпро Україна),
кандидат наук з державного управління

ЕФЕКТИВНІ КОМУНІКАЦІЇ В ПРОЦЕСАХ ЄВРОАТЛАНТИЧНОЇ ІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ: ІНСТРУМЕНТИ РЕАЛІЗАЦІЇ

Євроатлантична інтеграція України передбачає масштабний комплекс заходів щодо реформування усіх сфер суспільного життя, зокрема забезпечення якісних комунікацій та інформування населення щодо прогресу у відносинах Україна-НАТО та їх корисних результатів для нашої держави.

Попри тривалий період декларування прагнення України щодо вступу в Північноатлантичний альянс, у суспільстві спостерігається неповне розуміння особливостей діяльності безпекової організації, що не дозволяє досягти єдиної суспільної позиції щодо цього питання.

Як реакція на вищезазначені виклики запроваджено ґрунтовні та дієві кроки до посилення комунікаційної підтримки процесів євроатлантичної інтеграції країни, зокрема застосовано стратегічний підхід. У 2021 році затверджено Стратегію комунікації з питань євроатлантичної інтеграції України на період до 2025 року [2]. Головний задум стратегії полягає в такому: просування євроатлантичної інтеграції не гаслами, а позитивними змінами в результаті реформ; здійснювати комунікацію на основі інформації про очікувані та досягнуті результати заходів, передусім у рамках Річної національної програми під егідою Комісії Україна-НАТО [1]; розширювати сприйняття євроатлантичної інтеграції за межі реформування виключно сектора безпеки і оборони.